

Justyna Gorzkowicz, w: *Tradycja współcześnie – repetycja czy innowacja?*, red. A. Jarmuszkiewicz, J. Tabaszewska, Kraków 2012, s.151

Idea *vanitas* w sztuce Roberta Kuźmirowskiego

Abstrakt

Współczesna sztuka poszukując autonomii, odcina się od uczestniczenia w tradycji ogólnokulturowej. Jednak działania artystów takich jak Robert Kuźmirowski – ujmowane bez izolowania formy od treści – świadczą o zachowaniu pewnej ciągłości utrwalanych od wieków motywów. Performer, autor instalacji, obiektów, rysunków i fotografii, o którym tu mowa, to jeden z najbardziej rozpoznawalnych polskich twórców ostatniej dekady. Jego sztuka jest głęboko zakorzeniona w kulturze zachodniej, a on sam uruchamia krąg symboli archetypicznych. Posługując się technikami postmodernistycznymi z pogranicza *bricolag'u* i *symulakrum*, opracowuje własne metafory. *Symulakry* Kuźmirowskiego obalają jednak model Baudrillard'owski – przyjmują funkcję komunikacyjne. Odsyłają nie tylko do pewnego uniwersum, ale także wskazują na to, co jednostkowe i najbardziej osobiste. Odczytując tę sztukę w jednym z wybranych tropów, zauważymy, że w artystycznym *emploi* Kuźmirowskiego kryją się kody kulturowe poddane niecodziennej reinterpretacji. Wśród nich znajdziemy toposy wanitatywne oraz łączącą się z nimi symbolikę heraklitejską. Dużą rolę pełni tu retoryka industrialna, lata 20-ste minionego stulecia, świat popkultury, literatury, sztuki, ale także tygiel kultury polskiej. Wykorzystywane przez artystę wizualne-kluce nasuwają skojarzenie z trzema „wielkimi metaforami”, zawierającymi odwieczne pytanie o status człowieka w świecie: *Ubi sunt...? – Gdzie są?*, *thetrum mundi – ludzka egzystencja teatrem świata i kosmosu* oraz *życie snem*. Przyjęty przeze mnie stanowisko osadza się na założeniu, iż w sztuce „płynnej ponowoczesności” nastąpiło wyraźne przesunięcie akcentów z reguł na intencje działań artystycznych. Skoro same formy wypowiedzi ulegały przeobrażeniom, zajęto się tym, co pozostawało mimo upływowi czasu niezmiennie, czyli – główną ideą, występującą początkowo w piśmiennictwie, a dopiero później w przedstawieniach plastycznych.